

PREDSTAVITEV DDV

(Avtor: Mag. Branko Mayr)

V decembru 1998 je državni zbor sprejel Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu ZDDV)¹. To je nova davčna oblika, ki bo nadomestila obstoječi davek na promet proizvodov in storitev.

Uporabljati se bo začela 1.7.1999.

V teoriji in praksi se navaja veliko lastnosti DDV. Tako je davek na dodano vrednost splošno sprejeta oblika davka, ki obdavčuje dodano vrednost in se plačuje ob vsakem prometu.

DDV se lahko obračunava s pomočjo več metod. Prevladujoča je kreditna metoda obračuna, ki bo uvedena tudi v Sloveniji. Pomembna lastnost DDV je njegova prihodkovna izdatnost. Seveda je to izdatnost treba obravnavati iz perspektive države. Za davkoplačevalce pa to pomeni ravno obratno. DDV je praviloma nevtralen, kar pomeni, da ne vpliva na odločitve proizvajalcev, kaj bodo proizvajali, odločitve kupcev, kaj bodo kupovali in podobno. Pri DDV je pomembna lastnost dvojnega nadzora. Prodajalec mora skrbeti za pravilnost obračuna davka na dodano vrednost. Nadzira ga kupec, ki prodajalčeve račune uporabi kot osnovo odbitka vstopnega davka. Zato se zmanjšuje možnost davčnih utaj. Seveda pa to ne velja v zadnji fazi, saj potrošnik nima pravice povračila plačanega davka. Zraven vsega pa je DDV administrativno enostaven.

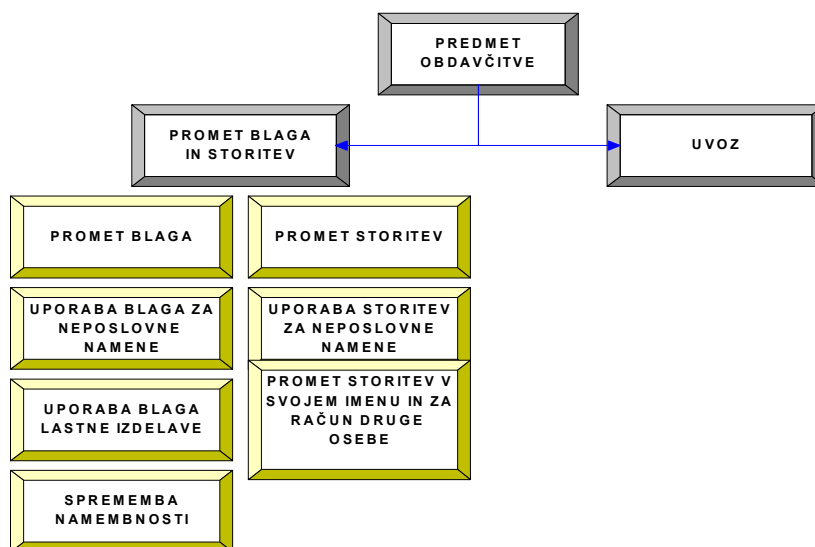
Igra DDV je zastavljena tako, da davčni zavezanci obračunavajo in plačujejo DDV od vseh prodaj. Vsota tako obračunanih davkov je davčna obveznost. Od obračunane davčne obveznosti pa imajo pravico odšteti DDV, ki so ga plačali ob nakupih. Plačajo pa razliko med izstopnimi (davki pri prodajah) in vstopnimi (davki pri nakupih) davki. Pri tem pa morajo upoštevati številne predpisane podrobnosti.

KAJ JE OBDAVČENO?

vse razen tistega, kar je oproščeno plačila DDV

DDV se plačuje za promete, ki jih opravi zavezanec v okviru opravljanja svoje dejavnosti na teritoriju Republike Slovenije in od uvoženega blaga.

Slika 1: PREDMET OBDAVČITVE

¹ Objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije številka 89 z dne 23.12.1998.

V predpisih so podrobneje opredeljeni posamezni obdavčljivi prometi. V glavnem pa velja:

PROMET BLAGA

pomeni prenos lastninske pravice oziroma pravice razpolaganja na opredmetenih stvareh. Za promet blaga se šteje tudi vrsta drugih posebej opredeljenih prometov.²

PROMET STORITEV

pomeni opravljanje, opustitev oziroma dopustitev vsakega dejanja v okviru opravljanja dejavnosti, ki ni promet blaga.³

PLAČNIKI DDV IN KRAJ OBDAVČENJA

V spodnji sliki prikazujemo plačnike DDV:

Slika 2: Plačniki DDV

² Taki prometi so: a) promet blaga, opravljen za plačilo, na podlagi odločitve državnega organa, organa lokalne skupnosti oziroma na podlagi zakona; b) prodaja blaga po pogodbi, na podlagi katere se plača provizija ob nakupu oziroma prodaji blaga; c) izročitev blaga na podlagi pogodbe o najemu blaga za določeno obdobje oziroma na podlagi prodajne pogodbe z odloženim plačilom, ki določa, da se ob normalnem poteku dogodkov, lastništvo prenese najkasneje ob plačilu zadnjega obroka; d) izročitev novozgrajenih objektov ter prenos stvarnih pravic in deležev na nepremičninah, ki dajejo imetniku lastninsko pravico oziroma pravico posesti na nepremičnini ali delu nepremičnine; e) razpolaganje s poslovnimi sredstvi davčnega zavezanca s strani druge osebe, vključno z likvidacijskim in stečajnim upraviteljem ter skrbnikom; f) dobava električne energije, plina ter energije za ogrevanje, zamrzovanje oziroma hlajenje; g) uporaba blaga davčnega zavezanca za neposlovne namene in h) zamenjava blaga.

³ Za promet storitev se med drugim šteje tudi: a) prenos, odstopanje, koriščenje in odrekanje avtorskih pravic, patentov, licenc, zaščitnih znakov in drugih premoženjskih pravic; b) promet storitev na podlagi odločitve državnega organa, organa lokalne skupnosti oziroma na podlagi zakona; c) uporaba storitev davčnega zavezanca za neposlovne namene; in d) zamenjava storitev.

KRAJ OBDAVČENJA

Davek na dodano vrednost se obračunava in plačuje po kraju, kjer je bil opravljen promet blaga oziroma storitev, pri čemer se Slovenija šteje za en kraj opravljenega prometa.

DAVČNA OBVEZNOST

DDV se obračuna takrat, ko je blago dobavljeno oziroma takrat, ko so storitve opravljene.

Šteje se, da je blago dobavljeno oziroma da so storitve opravljane, ko je izdan račun.

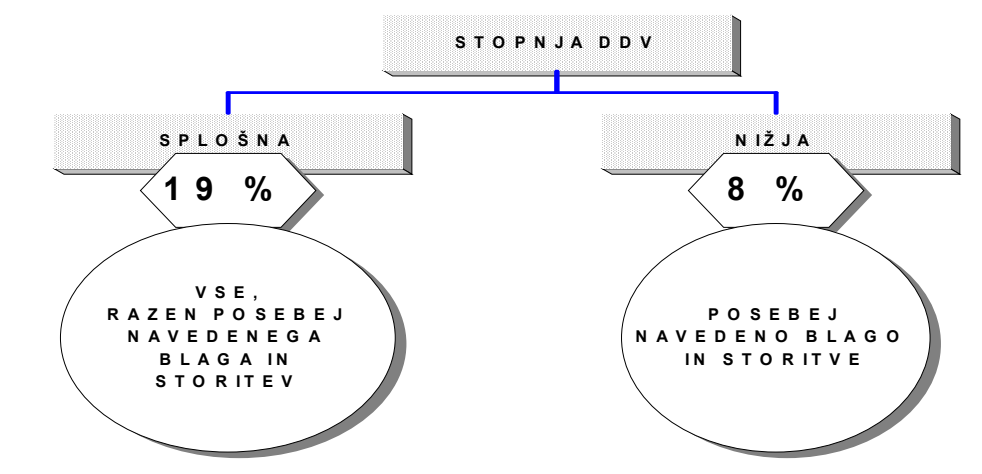
V kolikor račun za opravljen promet ni izdan, se DDV obračuna osmi dan po dobavi blaga oziroma opravljeni storitvi.

Če je plačilo deloma ali v celoti izvršeno pred izdajo računa ali pred opravljenim prometom blaga oziroma storitev, se DDV obračuna na dan prejema plačila od prejetega zneska plačila.

Davčna obveznost je enaka zmnožku davčne osnove z davčno stopnjo. Obračunava se v davčnem obdobju, ki je praviloma mesec.

Davčna osnova za DDV je vse, kar predstavlja plačilo, razen DDV

Plačilo je lahko v denarju, v stvareh ali v storitvah, ki ga je ali ga bo davčni zavezanec prejel od kupca, naročnika ali tretje osebe za opravljen promet blaga oziroma storitev, vključno s subvencijami, ki so neposredno povezane s ceno takega prometa.

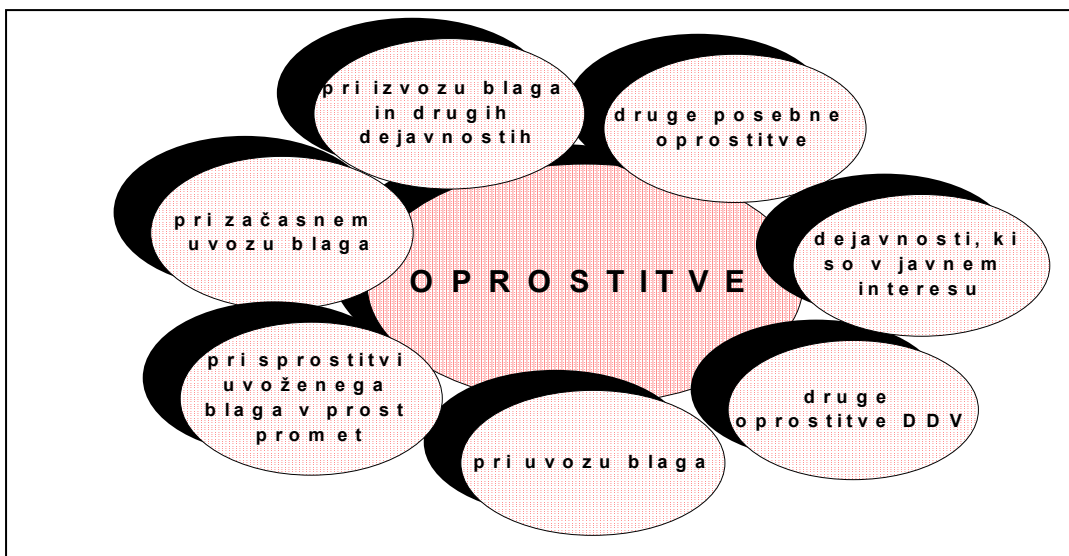
V zakonu so natančno opredeljeni izdelki, ki so obdavčeni z nižjo stopnjo. V prikazani sliki smo jih razvrstili v nekaj osnovnih skupin:

DAVČNE OPROSTITIVE

V sistemu davka na dodano vrednost so **oprostitve redke**. Oprostitve so smiselne le v zadnji fazi prometa. To velja zato, ker upravičenec nima pravici odbiti vstopni DDV. V našem zakonu oprostitve niso dosledno obravnavane. Tako se meša oprostitev z ničelno stopnjo. Tako imamo med oprostitev tudi izvoz. Vemo pa, da izvoznik lahko od davčne obveznosti odšteva vstopni ddv.

Naš zakon pozna naslednje oprostitve:

Oprostitve so najpogosteje vezane na javni interes. Druge so zanemarljive. Izvoz je neobdavčen. Izvoznik ima pravico odšteti vstopne davke.

RAČUN IN OSTALE EVIDENCE

firma oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče ter davčna številka izdajatelja računa kraj in datum izdaje ter zaporedno številko
Račun
firma oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče ter davčno številko prejemnika blaga oziroma storitve
datum odpošiljanja blaga oziroma opravljanja storitev
podatki o vrsti in količini prodanega blaga oziroma opravljenih storitev;
cena blaga brez DDV, vrednost blaga oziroma storitve brez DDV;
stopnja oziroma stopnji DDV ter znesek DDV po različnih stopnjah;
vrednost z vključenim DDV
<u>Če davčni zavezanec opravi promet blaga oziroma storitev, za katerega je predpisana oprostitvev plačila DDV, mora na računu navesti, da DDV ni bil obračunan.</u>

Davčni zavezanec mora izdati račun ali drug dokument, ki služi kot račun za:

- vsak [promet](#) blaga oziroma storitev
- za vsako [predplačilo](#), ki ga prejme preden je opravljen promet blaga oziroma storitev
- za vsako naknadno [spremembo davčne osnove](#)

Zakon o davku na dodano vrednost pod računom pojmuje vsak dokument, ki ga izda davčni zavezanec ali druga oseba po njegovem nalogu, na katerem je zaračunan promet blaga oziroma storitev. Račun je lahko izdan tudi v **nematerializirani obliki** (potrebno je dovoljenje davčnega organa).

Račun se izda v dveh izvodih in mora vsebovati predpisane sestavine.

PAZI:

Davčni zavezanec mora kupcu blaga oziroma naročniku storitve izročiti račun, ne glede na to ali je to kupec oziroma naročnik posebej zahteval ali ne.

Kupec blaga oziroma prejemnik storitve mora račun zadržati neposredno po odhodu iz prodajalne oziroma drugega poslovnega prostora in ga na zahtevo predložiti pooblaščenim osebi davčnega oziroma tržnega organa.

DAVČNO OBDOBJE, OBRAČUNAVANJE IN PLAČEVANJE DAVČNE OBVEZNOSTI

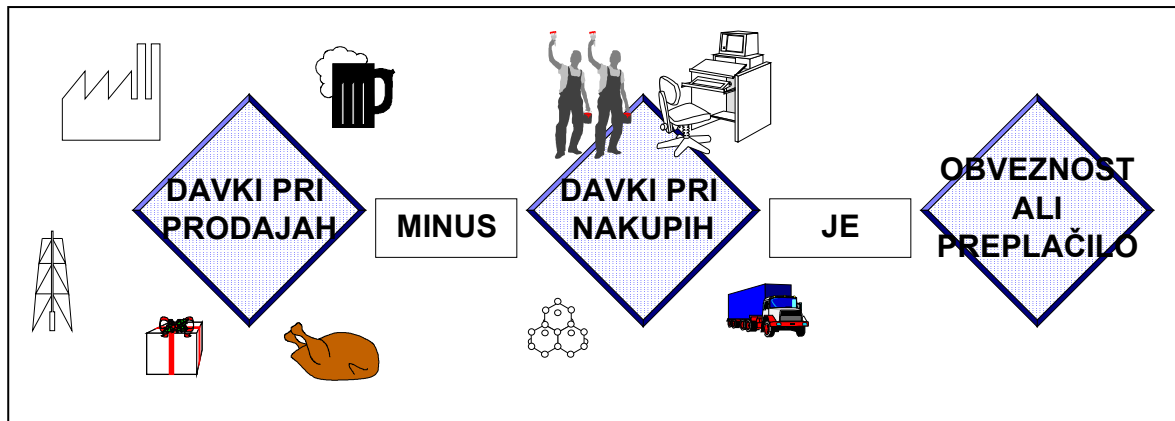
Davčni zavezanec sestavlja davčni obračun za davčno obdobje⁴, ki ga predloži davčnemu organu do zadnjega dne naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja.

Davčni zavezanec obračunava DDV na podlagi zneskov na izdanih računih za opravljen promet blaga oziroma storitev v davčnem obdobju. Davčna obveznost je enaka celotni dodani vrednosti pomnoženi z davčno stopnjo. Govorimo o **IZSTOPNEM DAVKU ali DAVKU PRI PRODAJI**. Davčni zavezanec sme pri izračunu od svoje davčne obveznosti odbiti DDV, ki ga je dolžan ali ga je plačal pri nabavah blaga oziroma storitev-od drugega davčnega zavezanca, pri uvozu blaga ter kot prejemnik storitve, če je to blago oziroma storitve uporabil oziroma jih bo uporabil za namene opravljanja dejavnosti, od katere se plačuje DDV. Govorimo o tako imenovanem **VSTOPNEM DAVKU ali DAVKU PRI NAKUPIH**.

⁴ Davčni zavezanec mora **sam** obračunavati davčno obveznost v davčnem obdobju, ki je praviloma koledarski mesec. **Za davčnega zavezanca, ki plačuje akontacijo davka iz dejavnosti v trimesečnih oziroma polletnih obdobjih, je davčno obdobje koledarsko trimesečje oziroma koledarsko polletje.**

V obračunskem obdobju davčni zavezanec plača razliko med davki v prodaji (izstopni davki) in davni pri nakupih (vstopni davek).

VRAČILO DDV

Davčni zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji, ima pravico do vračila vstopnega DDV, ki mu je bil zaračunan na podlagi opravljenega prometa blaga oziroma storitev s strani davčnih zavezancev v Sloveniji, ali mu je bil zaračunan ob uvozu blaga v Slovenijo, ob pogojih in na način, določen z ZDDV.

Kupec - fizična oseba, ki v Sloveniji nima stalnega niti začasnega bivališča, ima pravico do vračila DDV od blaga, ki ga nabavi v Sloveniji in, ki ga iznese iz Slovenije. Pravica do vračila DDV po tem členu se ne nanaša na mineralna olja, alkohol in alkoholne pijače ter na tobakne izdelke.

REGISTRACIJA DAVČNIH ZAVEZANCEV

(Avtor: Mag. Branko Mayr)

KDO JE DAVČNI ZAVEZANEC?

Vsaka oseba (pravna ali fizična), ki kjerkoli neodvisno (samostojno) opravlja dejavnost

Določen pa je tudi dodaten pogoj, ki davčne zavezance deli na [registrirane](#) in [neregistrirane \(male\)](#) zavezance.⁵

NEREGISTRIRANI DAVČNI ZAVEZANCI NE SMEJO OBRAČUNAVATI DDV, NA RAČUNIH NE SMEJO IZKAZOVATI DDV, NIMAJO PRAVICE DO ODBITKA VSTOPNEGA DDV IN NE VODIJO KNJIGOVODSTVA V SKLADU Z ZAKONOM O DDV. POSEBNOSTI VELJAJO ZA KMETA, KI NE POSTANE REGISTRIRANI DAVČNI ZAVEZANEC.

Posebnosti veljajo za kmeta, ki ne postane registrirani davčni zavezanec.

Vsaka oseba, ki prvič postane oziroma lahko postane davčni zavezanec, mora pri davčnem organu vložiti prijavo za registracijo najkasneje do **20. dne koledarskega meseca**, ki sledi mesecu, v katerem je opravila oziroma je verjetno, da bo opravila promet blaga oziroma storitev v višini, ki presega mejni

⁵ Zavezanci, ki so v preteklem letu presegli promet 5.000.000 SIT oz. kmetje 1.500.000 SIT katastrskega dohodka se morajo registrirati. Ostali so mali zavezanci, ki pa se lahko registrirajo, če želijo (najkrajše obdobje je 60 mesecev). Z registracijo je davčni zavezanec dolžan obračunavati in plačevati DDV. Podvržen je nadzoru davčnih oblasti.

znesek obvezne registracije. Davčni organ izda vsaki registrirani osebi odločbo o vpisu zavezanosti za DDV v davčni register.

Davčni organ bo vzpostavil in vodil register oseb, ki so ali lahko postanejo davčni zavezanci po zakonu o DDV oziroma oseb, ki razpolagajo z blagom, za katerega se po zakonu do DDV šteje, da ga opravijo davčni zavezanci.

Registracija pa ni večna. Tako zakon predvideva, da davčnemu zavezancu, ki v obdobju zadnjih 12 mesecev oziroma v zadnjem koledarskem letu ne dosega mejnega zneska, lahko davčni organ na njegovo zahtevo izda odločbo o prenehanju registracije za DDV. Drugi primer prenehanja registracije je, če davčni zavezanec preneha opravljati dejavnost. V tem primeru davčni organ odloči o prenehanju registracije za DDV po uradni dolžnosti.

Davčni organ izda odločbo o prenehanju registracije po poravnavi davčnih obveznosti.

NA KAJ JE POTREBNO BITI ŠE POSEBEJ POZOREN

(Avtor: Mag. Branko Mayr)

Sam sistem DDV ima vgrajen sistem dvojne kontrole. Napake bodo praviloma redke. V primeru, da do njih pride, pa ne gredo v breme davčnega upravičenca (npr. če je na računu preveč obračunan DDV ga je treba plačati v preveč obračunani vrednosti, pravica do odbitka vstopnega DDV pa se oblikuje v pravilni višini).

Uvedba DDV-ja bo za marsikatero podjetje zelo težka. Pričakujemo da jih bodo pestili likvidnostni problemi. Ti bodo bolj izraziti v podjetjih, ki imajo slabo izterjavo. Od prodanih, neplačanih, učinkov bodo morali plačati DDV. Kje bodo pridobili potrebna denarna sredstva? Krediti? Njihov učinek na uspešnost poslovanja? Kako bodo likvidna sredstva zagotavljala kreditno nesposobna podjetja? Takih in podobnih vprašanj je veliko. Odgovore nam bo prinesel čas.